

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД

УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»

Циклова комісія з гуманітарно-соціальної підготовки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Н.М.Літвін

«___» _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ш5 Історія України

напрямок підготовки
або спеціальність

075 Маркетинг
076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
121 Інженерія програмного забезпечення
122 Комп'ютерні науки

Європейська кредитно-трансферна система

РОЗРОБНИКИ

Васянович О.О., викладач	
--------------------------	--

**РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО ЦИКЛОВОЮ КОМІСІЄЮ З ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ ТА ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

Протокол №

від «__» _____ 2023 р.

**Голова циклової
комісії**

Тетяна КОНДЕС

УХВАЛЕНО ПЕДАГОГІЧНОЮ РАДОЮ КОЛЕДЖУ

Протокол №

від «__» _____ 2023 р.

Директор коледжу

Людмила СУМБАЄВА

© Університет «КРОК», 2023 рік

© Васянович О.О., 2023 рік

Київ – 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Призначення дисципліни	Обсяг дисципліни	Характеристика дисципліни	
Освітньо-кваліфікаційний рівень: фаховий молодший бакалавр	Кредити ECTS / Години 80 під час теор. навч. (у сер. на тиждень) – 4,7 год. у період сесії - .	Нормативна	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Галузь знань 07 Маркетинг 07 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність 12 Інженерія програмного забезпечення 12 Комп'ютерні науки	Кількість розділів - 2	Курс / Триместр (семестр)	
		1/2 2/1	
	Кількість тем - 12	Лекції, години	
		36	
Спеціальність (професійне спрямування): 075 Маркетинг 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність 121 Інженерія програмного забезпечення 122 Комп'ютерні науки	Форма підсумкового контролю – диференційований залік	семінарські, консультації, год.	
		семінарські 36 год.	
		Самостійна робота, години, питома вага	
		18 год. - (25%)	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Головною метою сучасного загальноосвітнього навчального закладу в Україні є виховання громадянина України, соціально зрілої, працелюбної, творчої особистості.

Виходячи з цього, *головними завданнями навчання історії є:*

- формування історичних знань, розвиток історичного мислення учнів, яке передбачає загальне розуміння історичного процесу в його різноманітності й суперечності, застосовування історичних знань і набутих умінь;
- виховання в учнів особистісних рис громадянина України, загальнолюдських духовних ціннісних орієнтацій, сприйняття ідей гуманізму та демократизму, патріотизму і взаєморозуміння між народами на основі особистісного усвідомлення

досвіду історії;

- підготовка до свідомої активної участі в суспільному житті Української держави, усвідомлення її ролі та місця в Європі і світі, формування в учнів співвідповідальності за долю України, Європи та світу;

навчання історії в школі має сприяти:

- розвитку історичної свідомості, розумінню завдань, що стоять перед державою і світовою цивілізацією, критичному осмисленню минулого, прогнозуванню майбутнього;
- осмисленню ролі людини (включаючи і себе) в історії, відповідальності особистості за власні дії, усвідомленню учнями права на вибір способу власної поведінки з урахуванням і дотриманням правових гуманістичних засад;
- вихованню громадянської свідомості, гідності та честі в гармонійному поєднанні національних та загальнолюдських цінностей, утвердженню ідеалів гуманізму, демократії, добра та справедливості;
- толерантному, неупередженому сприйманню і доброзичливому ставленню до інших народів, груп та особистостей;
- розвитку творчого мислення, формуванню власного погляду та критичного ставлення до інформації;
- розкриттю та розвитку здібностей учнів;
- розвитку в учнів інтересу й поваги до історії та культури свого та інших народів, прагненню зберегти, примножити культурну спадщину своєї країни і всього людства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні події та періодизацію історії України в новітню добу;
- видатних історичних постатей та їх внесок в становлення сучасної української держави;
- аналізувати, порівнювати закономірності і тенденції розвитку людської цивілізації та українського народу в новітню епоху;
- розуміти сучасні проблеми і перспективи розвитку українського народу та його входження до світового цивілізованого співтовариства тощо.

Вміти:

- застосовувати понятійно-категоріальний апарат історичної науки та користуватись новітнім методологічним інструментарієм аналізу історичних подій;
- пояснювати сутність і характер історичних процесів у світі та в Україні у минулому і на сучасному етапі; вести пошук, аналізувати і узагальнювати історичний матеріал;
- характеризувати найважливіші події та явища української історії в контексті світової історії;
- показувати в історії взаємовідносин України з іншими країнами світу і особливо з її сусідами все те, що сприяло встановленню і збереженню миру, добросусідських відносин і співробітництва;
- брати участь у дискусіях на суспільно-історичні теми;
- захищати історичну спадщину і сучасні здобутки українського народу в розбудові суверенної правової демократичної держави;
- застосовувати набуті історичні знання для прогнозування тенденцій світового розвитку та історичних процесів в Україні тощо.

Ці цілі реалізуються в процесі паралельного та синхронного вивчення історії України та всесвітньої історії.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ І. Новітня історія України (1914-1939 рр.)

Тема 1. Україна на початку XX ст. Доля України в Першій світовій війні

Україна на початку XX ст. Особливості соціально-економічного розвитку Наддніпрянської України. Індустріальна модернізація. Монополізація. Регіональна спеціалізація сільського господарства. Кооперативний рух. Українські меценати-промисловці. Суспільно-політичне життя у Наддніпрянській Україні. Політизація українського національного руху. Створення політичних партій. Проблеми становлення та консолідації української нації. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Український національно-культурний рух. Діяльність українських парламентських громад у I та II Державних Думах. Столипінська земельна реформа. Посилення національного гніту в

Наддніпрянській Україні у 1907-1914 рр. Український політичний та національно-культурний рух у 1907-1914 рр. «Українське питання» в III і IV Державних Думах. Українські землі у складі Австро-Угорщини. Становище промисловості та сільського господарства. Кооперативний рух. Трудова еміграція.

Діяльність політичних, національно-культурних і військово-спортивних організацій на західноукраїнських землях. Реформа виборчої системи. Боротьба за створення українського університету. Особливості українського руху в Буковині і Закарпатті. Зміна ролі греко-католицької церкви. А. Шептицький. Особливості розвитку культурного життя. Освіта. Наука. Техніка. Українська преса та видавництва. Література. Образотворче мистецтво. Музика. Архітектура. Театр. Релігійне життя. Традиції та побут української сім'ї.

Причини і характер Першої світової війни. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Воєнні дії на території України у роки війни. Ставлення населення і політиків до війни. Українці в арміях воюючих держав. Переслідування українського національно-визвольного руху в умовах війни. Товариство українських поступовців. Заснування політичними емігрантами Союзу визволення України (СВУ), її політична платформа. Головна Українська Рада. Створення легіону Українських січових стрільців (УСС). Боротьба за автономію та самостійність України на фронті та в тилу. Вплив Першої світової війни на розвиток революційних подій в Російській імперії та в Україні. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 рр. Економічна та політична кризи в Російській імперії та Австро-Угорщині.

Тема 2. Українська революція 1917-1918 рр.

Проголошення незалежності УНР

Національно-демократична революція в Україні (1917-1920 р.р.) як вияв загальносвітових тенденцій. Основні причини, характер, рушійні сили та передумови національно-демократичної революції.

Лютнева демократична революція в Росії 1917 р. Соціально-економічне становище в Україні напередодні та після повалення царизму в Росії. Піднесення національно-визвольного руху.

Утворення Української Центральної Ради, її соціальна база, політична

програма, тактика і статус. Прагнення Української Центральної Ради добитись автономії України в межах демократичної Росії. Переговори з Тимчасовим урядом і Петроградською Радою. Поглиблення суперечностей Тимчасового уряду та його місцевих органів з Центральною Радою. Проголошення І Універсалу Центральної Ради. І Універсал Центральної Ради.

Генеральний секретаріат. В. Винниченко. Відносини Центральної Ради з Тимчасовим урядом. ІІ Універсал УЦР. Збройний виступ самостійників. Конгрес народів Росії.

Прихід до влади більшовиків у Росії. Боротьба за владу в Києві 28–31 жовтня 1917 р.

ІІІ Універсал УЦР. Українська Народна Республіка (УНР). Встановлення кордонів. Внутрішня та зовнішня політика Центральної Ради. Події 1917 р. в Криму. Курултай та Кримська Народна Республіка.

І Всеукраїнський з'їзд Рад та його рішення. Встановлення радянської влади в Україні. Виникнення в Україні радянського уряду. Січневе збройне повстання в Києві. Вторгнення більшовицьких військ. ІV Універсал Центральної Ради. Бій під Крутами. Проголошення незалежної України. Прийняття Конституції Української Народної Республіки: основні положення та історичне значення. Радянська окупація України.

Діяльність УНР на міжнародній арені. Мирний договір із Центральними державами у Брест-Литовську. Вступ військ Німеччини й Австро-Угорщини на територію УНР. Похід П. Болбочана на Крим. Криза Центральної Ради навесні 1918 р. Розпуск УЦР. Причини і наслідки поразки Української Центральної Ради.

Тема 3. Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918-1920 рр.)

Проголошення П.Скоропадського гетьманом України. Утворення Української Держави. Утворення гетьманського уряду, його склад. Специфіка міжнародного становища Української держави. Кримські крайові уряди. Зародження повстанського руху. Антигетьманське повстання. Утворення Директорії. Офіційне відновлення УНР.

Розпад Австро-Угорської імперії і західноукраїнські землі. Листопадовий

зрив. Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР) 13 листопада 1918 р. Утворення Української Галицької армії (УГА). Початок українсько-польської війни. УГА. Окупація українських земель Польщею. Декларація про возз'єднання українських земель в єдиній державі. Причини неможливості дійсного возз'єднання ЗУНР та УНР на початку 1919 р. Історичне значення декларації. Окупація Буковини румунськими військами. Окупація частини Закарпатської України Чехословаччиною і Румунією. Український національний рух у Буковині та Закарпатті.

Україна в умовах зовнішньої агресії. Військова присутність Антанти на півдні України. Друга війна УНР із радянською Росією. Отаманщина. Реорганізація Директорії УНР. Державницька та національна політика.

III Всеукраїнський з'їзд Рад та його рішення. Прийняття першої Конституції УСРР. Специфіка радянської форми державності. Більшовицький тоталітарний режим. Резолюція VIII Всеросійської партконференції «Про радянську владу на Україні». Радянська окупація України. УСРР. Політика «воєнного комунізму». Червоний терор. Повстанський рух. Н. Махно та інші повстанські отамани.

Наступ польських військ. Чортківська офензива. Окупація польськими військами території Західної області УНР. Наступ об'єднаних українських армій на Київ. Наступ білогвардійських військ на Україну. Денікінський режим в Україні. Перший Зимовий похід. Відновлення більшовицького режиму. Зміни у внутрішній політиці. Націонал-комунізм.

Варшавська угода, ставлення до неї провідних діячів УНР. Вторгнення польської армії, стягнення радянських військ на польський фронт. Наступ радянської армії на Варшаву, поразка під Варшавою. Боротьба за Україну у 1920 р. Поразка Збройних сил Півдня Росії. Червоний терор у Криму. Повстанський рух 1920–1921 рр. Другий Зимовий похід. Поразка українського визвольного руху. Українська політична еміграція.

Нові тенденції розвитку культури 1917–1921 рр. Здобутки в освіті. Культурно-освітня діяльність громадських організацій. Наука. Мистецтво. Релігійне життя.

Тема 4. Українська РСР в умовах нової економічної політики (1921–1928 рр.)

Державний статус УСРР. Утворення СРСР. Встановлення кордонів.

Адміністративно-територіальний поділ.

Антибільшовицький повстанський рух. Масовий голод 1921–1923 рр. Впровадження непу в УСРР. Грошова реформа. Початок індустріалізації. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності.

Політика коренізації. Ставлення влади та населення до українізації. М. Скрипник. Національна політика радянської влади в УСРР. Кримська та Молдавська АСРР. Релігійне життя в УСРР. УАПЦ. В. Липківський.

Тема 5. Радянська індустріалізація та колективізація в Україні (1929–1938 рр.)

Згортання непу і перехід до директивної економіки. Сталінський «стрибок» в індустріалізацію. Результати перших п'ятирічок. Підсумки індустріального зростання.

Політика суцільної колективізації. «Ліквідація куркульства як класу». Деградація сільськогосподарського виробництва. «Хлібозаготівельні кризи» 1927-1928, 1928-1929 р.р. Розкуркулення та насильницька колективізація. Опір селянства. Трагедія Голодомору 1932-1933 р.р. в Україні. Причини й перебіг Голодомору 1932—1933 рр. — геноциду українського народу. «Закон про 5 колосків». Примусові хлібозаготівлі. «Чорні дошки». Масштаби та наслідки Голодомору. Національно-демографічні зміни. Організаційне зміцнення колгоспної системи: форми і методи. Підсумки насильницької колективізації в Україні.

Формування культу особи Й. Сталіна. Порухення прав людини в умовах тоталітарного режиму. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання. Політичні процеси 1920-х - початку 1930-х рр. Згортання українізації. Посилення русифікаторської політики. Конституція УРСР 1937 р.

«Розстріляне відродження». «Великий терор» та його ідеологічне виправдання. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Антицерковна політика влади та її наслідки. Ліквідація УАПЦ.

Ідеологізація національно-культурного життя радянської України 1921-1939 рр. Освіта. Наука. Мистецькі спілки. Кінематограф. Митці «розстріляного відродження». Соціалістичний реалізм.

Тема 6. Західноукраїнські землі в 1921–1938 рр.

Правовий статус Східної Галичини та українських північно-західних земель у складі Польщі. Економічне і соціальне становище населення. Національна політика Польщі. Осадництво. «Пацифікація». Українські політичні партії. УНДО. Василь Мудрий. Розгортання українського націоналістичного руху. Утворення Української військової організації та Організації українських націоналістів. Українська військова організація (УВО) й Організація українських націоналістів (ОУН). Євген Коновалець.

Українські землі у складі Румунії. Економічне і соціальне становище українського населення. Діяльність українських політичних партій і рухів. Українська національна партія (УНП). В.Залозецький.

Становище Закарпаття у складі Чехословаччини. Економічне, соціальне та культурне життя. Течії у громадсько-політичному житті українців: русофільство, русинство, українофільство. Карпатська Україна. «Карпатська Січ». А. Волошин.

Культурне життя українських земель, які входили до складу Польщі, Румунії та Чехословаччини.

Розділ II. Новітня історія України (1939- до сьогодення)

Тема 7. Україна під час Другої світової війни (1939–1945)

«Українське питання» у міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Договір про ненапад між СРСР і Німеччиною 1939 р. Початок Другої світової війни. Українці в польській армії. Державні акти СРСР і УРСР про возз'єднання західноукраїнських земель із своєю метрополією, неоднозначність оцінок цього акту. Вступ Радянського Союзу у війну. Вхідження Східної Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії до складу УРСР. Радянізація новоприєднаних територій. Правовий статус громадян на анексованих територіях. Масові політичні репресії 1939-1940 р.р.

Загарбницькі плани нацистської верхівки щодо України. Політичне та соціально-економічне становище в Україні напередодні німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної Армії. Мобілізаційні заходи. Тактика «випаленої землі». Окупація України військами Німеччини та її союзниками. Нацистський «новий порядок». Колабораціонізм. Остарбайтери. Концтабори. Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Степан Бандера. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська січ. Створення УПА.

Українсько-польське протистояння. Українська Головна Визвольна Рада (УГВР). Радянський партизанський рух. Сидір Ковпак. Радянський наступ взимку 1942—1943 рр. Бої на Лівобережжі влітку-восени 1943 р. Битва за Дніпро. Звільнення Києва. Вигнання німецьких військ та їх союзників із Правобережної та Південної України. Депортація з Криму кримських татар та інших народів. Завершення бойових дій на території України.

Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй у роки Другої світової війни. Кузьма Дерев'янка. Українське питання на Ялтинській та Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура в роки війни. Освіта і наука. Література. Образотворче мистецтво. Музика та кінематограф.

Тема 8. Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945 – на початку 50-х років

Завершення возз'єднання українських земель в єдиній українській державі. Відмова Сталіна від української етнічної території на захід від лінії Керзона. Операція “Вісла”.

Включення УРСР у світову політику. УРСР – засновник і член Організації Об'єднаних Націй (ООН).

Збитки, завдані Україні війною та фашистською окупацією. Труднощі переведення економіки на мирне виробництво. Голод 1946-1947 рр. в Україні: причини і наслідки.

Відновлення політики радянзації в західних областях України. Дії збройних формувань ОУН-УПА, їх боротьба з тоталітарною системою. Промислове відродження республіки. Стан сільського господарства, насильницька колективізація в Західній Україні, її особливості. Розгул репресій на Західній Україні, масова депортація місцевого населення. Обмін населенням між Польською Народною Республікою та УРСР. Операції «Вісла» та «Захід». Ліквідація УГКЦ. Занепад національно-культурного розвитку України доби “жданівщини”. Культура в перші повоєнні роки (1945 - перша пол. 1950-х р.р.). Відбудова системи освіти. Наука. Література. Образотворче мистецтво. Музика та кінематограф. Становище творчої інтелігенції.

Тема 9. Україна в умовах десталінізації (1953-1964 рр.)

Внутрішньополітичне становище Української РСР у середині 50-х рр. Адміністративно-територіальні зміни. Входження Кримської області до складу УРСР.

Початок лібералізації суспільного життя. Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах 1953-1954 рр. XX з'їзд КПРС. Реабілітація жертв сталінських репресій.

«Відлига». Зрушення в офіційній політиці, часткова дестабілізація суспільства. Пошуки шляхів удосконалення партійного і державного керівництва. Зародження правозахисного руху та громадянського опору. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва України. Зародження дисидентського руху в Україні та його особливості. Левко Лук'яненко.

Пошуки шляхів удосконалення господарського управління, неприйняття економічних методів розвитку. Зміни в управлінні господарством. Раднаргоспи. Розвиток промисловості. Проблеми сільського господарства. Аграрна політика у другій половині 1950-х-першій половині 1960-х рр. «Хрущовські надпрограми». Заходи в соціальній сфері. Спроби реформувати систему народної освіти.

Науково-технічна революція. Здобутки науки. Реформи освіти. Розвиток спорту. Посилення русифікації. «Відлига» в мистецтві. «Шістдесятництво» в українській культурі. Поява “шестидесятників” у літературі та мистецтві, формування серед літераторів та митців нового політичного та естетичного мислення.

Тема 10. Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 60-х – початок 80-х рр.)

Політико – ідеологічна криза системи. Жовтневий пленум 1964 року. Та його рішення. Згортання демократичних процесів. Неосталінізм. Посилення централізованої командно – адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки. Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Діяльність в Україні П.Шелеста і зміщення його з посади першого секретаря ЦК КП(б) України. Діяльність В.Щербицького. Русифікація. Конституція УРСР 1978 р. Зміни в соціальній та національній структурі населення. Привілейоване становище партійних радянських працівників.

Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років XX ст. Посилення бюрократичного централізму. Економічне становище УРСР у 70-х - на початку 80-х років XX ст.

Зміни в соціальній та національній структурі населення. Освіта. Здобутки і проблеми науки. Розвиток літератури. Суперечливі тенденції в розвитку

українського мистецтва. Досягнення українських спортсменів. Молодіжний неформальний рух в Україні.

Активізація опозиційного руху в другій половині 60 - на початку 70-х років ХХ ст. Форми діяльності дисидентів, їхні політичні вимоги, боротьба за національне визволення. Іван Дзюба «Інтернаціоналізм чи русифікація». Українська Гельсінська група. Микола Руденко. Кримськотатарський національний рух. Мустафа Джемільєв.

Тема 11. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України

Спроби М.С. Горбачова реформувати суспільство на шляхах прискорення, перебудови, розвитку гласності. Гальмування перебудовних процесів в Україні. Чорнобильська катастрофа та її наслідки. Національне пробудження українського народу. Розгортання страйкового руху. Формування багатопартійної системи. Активізація національно-демократичного руху в другій половині 1980-х рр. Національні громадські організації і об'єднання. Релігійне відродження. Вихід УГКЦ з підпілля. Реабілітація політичних в'язнів. Викриття злочинів тоталітарного режиму.

Народження Народного Руху України і перетворення його в опозиційну до КПРС силу. Перші кроки в демократизації суспільно-політичного життя і утворення нових політичних партій та громадських об'єднань. Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Створення Автономної Республіки Крим (12 лютого 1991 р.). Прийняття Декларації про державний суверенітет України. Курс національно-демократичних сил на утвердження державної та економічної незалежності республіки, утворення самостійної держави.

«Революція на граніті». Спроба серпневого (1991 р.) перевороту у Москві та його наслідки для України. Проголошення незалежності України та її міжнародне визнання. Схвалення Верховною Радою УРСР «Акту проголошення незалежності України».

Загальноукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Л. Кравчук – перший Президент України. Денонсація Договору 1922 р. і розпад СРСР. Угода про Співдружність незалежних держав (СНД) 8 грудня 1991 р. у Біловезькій Пущі. Затвердження державної символіки України.

Тема 12. Україна в умовах незалежності

Створення правової бази розвитку України як демократичної держави.

Зміцнення державних кордонів. Початок формування Збройних сил та правоохоронних органів України. Запровадження національної грошової одиниці та інститутів державності. Прийняття Верховною Радою України нормативних актів для реформування економіки та їх суперечливий характер. Труднощі національно-культурного відродження, розвитку науки, освіти, духовності. Етнополітичні відносини і їх правове регулювання в Україні. Повернення кримських татар на історичну батьківщину. Статус Криму.

Позачергові вибори до Верховної Ради та дострокові президентські вибори у 1994 р. Конституція України 1996 р. Стан економіки України у 1991-1998 р.р. Соціальна диференціація суспільства. Запровадження національної валюти. Демографічні процеси. Трудова еміграція. Стан сільського господарства. Початок реформ в аграрному секторі.

Основні тенденції економічного розвитку України у 1998-2008 р.р. Становлення олігархічної системи. Пошуки шляхів економічної стабілізації. Початок інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір.

Політична розбудова суспільства. Формування багатопартійності в Україні. Класифікація політичних партій і об'єднань, їх платформи. Прийняття нової Конституції України (28 червня 1996 р.). Виборчі кампанії 1998 та 1999 рр. Леонід Кучма. Рухи протесту початку 2000-х рр. Парламентські вибори 2002 р. Президентські вибори 2004 р. Конституційна реформа 2004 р. Помаранчева революція 2004-2005 р.р. Віктор Ющенко. Суспільно-політичне життя та соціально-економічний розвиток України у 2005-2013 р.р. Конституційна реформа 2010 р. Віктор Янукович.

Формування зовнішньої політики України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Визнання України зарубіжними державами, встановлення дипломатичних відносин, формування представництв у міжнародних організаціях, входження до світового співтовариства. Зовнішньополітичні акції України щодо зміцнення миру і співробітництва, припинення воєнних конфліктів. Загострення відносин із Російською Федерацією. Конфронтація навколо острова Тузла. «Газові» та «торговельні» війни з Росією.

Тема 13. Європейський вибір України. Російсько-українська війна

Європейський вибір України. Процес європейської інтеграції та його призупинення. Студентський майдан. Євромайдан. Революція Гідності 2013-2014 рр.

«Небесна Сотня».

Анексія та тимчасова окупація Криму Російською Федерацією. Агресія Росії проти України. Початок Антитерористичної операції (АТО) в Донецькій та Луганській областях. Волонтерський рух.

Дострокові президентські вибори 2014 р. Петро Порошенко. Угода про асоціацію між Україною й Європейським Союзом. Бойові дії на сході України (квітень 2014-2022 рр.). Реакція світової спільноти на агресію Російської Федерації. Процес мирного врегулювання: Мінські угоди та «нормандська четвірка». Формування громадянського суспільства. Президентські вибори 2019 р. та їх результати. Перемога В.Зеленського. Політичний курс. Парламентські вибори 2020 р. та їх наслідки. Соціально-економічний розвиток України у 2014-2022 р.р. Земельна та інфраструктурна реформи. Цифровізація України. Українці у світі.

Соціально-економічний розвиток України у 2014–2022 р. Економічні, політичні, судовоправові реформи. Створення незалежної правоохоронної структури для боротьби з корупцією. Незавершеність реформ. Законодавче забезпечення статусу української мови як державної. Розвиток української культури. Утворення канонічної автокефальної Православної церкви України (ПЦУ).

Російсько-українська війна. Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати. Збройні сили України (ЗСУ), Національна гвардія, територіальна оборона, громадянське суспільство та влада в обороні країни. Злочини геноциду та воєнні злочини РФ проти України. Нищення економіки України. Використання Росією продовольства як зброї. Заява Верховної Ради України «Про вчинення Російською Федерацією геноциду в Україні». Консолідація української політичної нації в боротьбі проти російській агресії. Російська пропаганда як інструмент підбурювання війни і геноциду. Ідеологема «денацифікація України». Протидія України російській пропаганді та дезінформації.

Розгортання дипломатичної боротьби України. Утворення міжнародної коаліції держав на підтримку незалежності і обороноздатності України. Лендліз. Надання Україні статусу кандидата в члени ЄС. Повсякдення в умовах війни: індивідуальний досвід, стратегії виживання та протистояння. Колабораційна діяльність і кримінальна відповідальність за неї. Рух Опору на тимчасово окупованих

територіях. Біженці. Вимушені переселенці. Примусове переселення громадян України до РФ. Гуманітарна підтримка біженців в країнах ЄС. Релігія, церкви й релігійні організації та війна. Діячі української культури в допомозі фронту. Діячі світової культури в підтримці України

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Сума	у тому числі					Сума	у тому числі				
		лек	семін.	конс.	ін д	срс		лек	п/с	лаб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ І. Новітня історія України (1914-1939 рр.)												
Тема 1. Україна в Першій світовій війні	6	3	3									
Тема 2. Українська революція 1917-1918 рр. Проголошення незалежності УНР	6	3	3									
Усього годин:	12	6	6									
Тема 3. Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918-1920 рр.)	6	3	3									
Тема 4. Українська РСР в умовах нової економічної політики (1921-1928 рр.)	6	3	3									
Усього годин:	12	6	6									

Тема 5. Радянська індустріалізація та колективізація в Україні (1929-1938 рр.)	6	3	3									
Тема 6. Західноукраїнські землі в 1921-1938 рр.	6	3	3									
Усього годин:	12	6	6									
Розділ II. Новітня історія України (1939-2020 рр.)												
Тема 7. Україна під час Другої світової війни (1939-1945)	4	2	2									
Тема 8. Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945 – на початку 50-х років	4	2	2									
Усього годин:	8	4	4									
Усього за семестр	44	22	22									
2 курс												
Тема 9. Україна в умовах деєталінізації (1953-1964 рр.)	21	3	3			15						
Тема 10. Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 60-х – початок 80-х рр.)	21	3	3			15						
Тема 11. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України	24	4	4			16						
Тема 12. Україна в умовах незалежності	24	4	4			16						
Тема 13. Європейський вибір України. Російсько-українська війна												
Усього годин:		14	14									
Усього за семестр	90											
ІНДЗ (якщо є)	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-
Екзамен (якщо є)	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-
Разом годин:	134	36	36			62						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	1 семестр	
1	Україна в Першій світовій війні	3
2	Українська революція 1917-1918 рр. Проголошення незалежності УНР	3
3	Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918-1920 рр.)	3
4	Українська РСР в умовах нової економічної політики (1921-1928 рр.)	3
5	Радянська індустріалізація та колективізація в Україні (1929-1938 рр.)	3
6	Західноукраїнські землі в 1921-1938 рр.	3
7	Україна під час Другої світової війни (1939-1945)	2
8	Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945 – на початку 50-х років	2
	Усього	22
	2 семестр	
9	Україна в умовах деєталінізації (1953-1964 рр.)	2
10	Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 60-х – початок 80-х рр.)	2
11	Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України	2
12	Україна в умовах незалежності	4
13	Європейський вибір України. Російсько-українська війна	4
	Усього	14
	Разом	36

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Для даної дисципліни не передбачено	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Для даної дисципліни не передбачено	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

	1 семестр	
1	Україна в Першій світовій війні	
2	Українська революція 1917-1918 рр. Проголошення незалежності УНР	
3	Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918-1920 рр.)	
4	Українська РСР в умовах нової економічної політики (1921-1928 рр.)	
5	Радянська індустріалізація та колективізація в Україні (1929-1938 рр.)	
6	Західноукраїнські землі в 1921-1938 рр.	
7	Україна під час Другої світової війни (1939-1945)	
8	Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945 – на початку 50-х років	
	2 семестр	
9	Україна в умовах десталінізації (1953-1964 рр.)	15
10	Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 60-х – початок 80-х рр.)	15
11	Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України	16
12	Україна в умовах незалежності	16
	Разом	62

9. Індивідуальні завдання

Науково-дослідна робота при вивченні дисципліни «Історія України» спрямована, в першу чергу, на розвиток творчого мислення та поглиблення теоретичних знань студентів, сприяє мотивації до пізнання та формуванню навичок дослідника.

Рекомендованими формами науково-дослідної роботи з дисципліни «Історія України» є: робота з науковою літературою (аналіз, конспектування, самостійний підбір літератури для виконання певного завдання); аналіз історичних першоджерел; підготовка наукових повідомлень та доповідей, написання есе, рефератів чи статті.

Рекомендована тематика науково-дослідної роботи:

1. Становлення та розвиток вітчизняної історичної науки в новітню добу.
2. М. Грушевський – перший «президент» України.
3. В. Винниченко: політичний портрет та діяльність.
4. Симон Петлюра: політичний портрет та діяльність.
5. Нестор Махно та його роль у селянському повстанському русі України.

6. Громадянська війна як феномен національно-демократичної революції в Україні 1917-1920 рр.
7. Особливості зовнішньої політики національних урядів в умовах національно-демократичної революції в Україні: порівняльний аналіз.
8. Суспільно-політичний портрет гетьмана Павла Скоропадського в сучасній вітчизняній історичній науці.
9. Соціально-політичні особливості становлення сталінського тоталітаризму в Україні.
10. Особливості впровадження радянської політики суцільної колективізації в Україні.
11. Особливості національно-культурної політики в Україні в умовах сталінського тоталітарного режиму.
12. Голод 1932-1933 рр. в Україні: проблема історичної оцінки.
13. Проблема ОУН-УПА в сучасній вітчизняній історичній науці: багатоманітність підходів.
14. Примусове трудове використання військовополонених та «інтернованих і мобілізованих німців» на території України.
15. Кримські татари у місцях депортації: форми опору, боротьба за повернення додому.
16. Розгортання правозахисного та дисидентського руху в Україні (Л. Лук'яненко, М. Руденко, В. Чорновіл, В. Стус та інші).
17. Криза радянської системи у 80-х роках XX ст.: соціально-економічний та політичний вимір.
18. Степан Бандера і «бандерівщина»: (де)конструкція імперського міфу.
19. Виклик системі» (аналіз творів Івана Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація?», Михайла Браїчевського «Приєднання чи возз'єднання?»).
20. 49 сміливців проти режиму (дослідження діяльності Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод).
21. Історія рідного краю в контексті загальноукраїнських подій у період системної кризи СРСР

22. Епоха «застою»: соціально-економічний та політичний вимір.
23. Епоха «перебудови»: соціально-економічний та політичний вимір.
24. Особливості впровадження соціально-економічної політики в сучасній Україні.
25. Особливості впровадження політичних реформ в сучасній Україні.
26. Український андеграунд: кіно, музика і театр кінця XX ст
27. Злочини тоталітарних імперій у XX столітті: уроки для України.
28. Основний Закон України: умови створення, аналіз основних положень
29. Прощання з імперією в досвіді нового покоління українських істориків та літераторів.
30. Майдан як феномен української демократії.
31. Усна історія Майданів: від «Революції на граніті» до Революції Гідності.
32. Інтеграція України в європейський та світовий економічний простір: виклики і відповіді.
33. Російська пропаганда як інструмент підбурювання війни і геноциду.
34. Злочини геноциду та воєнні злочини РФ проти України.
35. Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати.
36. Гуманітарна підтримка біженців в країнах ЄС.
37. Релігія, церкви й релігійні організації та війна.
38. Міжнародна підтримка України у боротьбі проти агресії Росії.

8. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються такі види навчальних занять, як лекційні та семінарські заняття.

Під час проведення лекційних занять використовуються такі методи та технології викладання, як читання лекції, демонстрація презентацій та інших наочних матеріалів, обговорення зі студентами ключових проблемних питань лекцій тощо.

Під час проведення семінарських занять використовуються наступні методи та технології викладання: бліц-опитування студентів за питаннями семінару; виступи студентів з доповідями по темі семінару; виступи студентів з доповідями за

результатами виконання індивідуальних завдань; виступи студентів з доповідями за результатами виконання додаткових завдань; дискусії за ключовим питаннями.

Основними формами й методами самостійної роботи студентів з дисципліни є: повторення питань тем лекційних занять за конспектом лекцій; опрацювання основної літератури; виконання індивідуальних завдань та завдань, які пропонуються для самостійної роботи; виконання додаткових завдань (за бажанням) тощо.

9. Методи контролю

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни (семестровий контроль) або відокремлених за робочим навчальним планом модулів.

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми поточного контролю:

- індивідуальне усне опитування;
- словникова робота;
- тестові завдання;
- аналіз історичних документів;
- письмові контрольні роботи.

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми модульного (проміжного) контролю:

- письмова контрольна робота;
- тестові завдання;
- виконання індивідуальних творчих завдань.

Під час вивчення даної дисципліни використовується така форма семестрового контролю: диференційований залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється 12-ти бальною системою оцінювання навчальних досягнень студентів.

10.1. Умови нарахування балів

Рівні навчальних досягнень	Бали	Умови нарахування балів
1. Початковий	1	Студент може згадати 2 - 3 події, дати, історичні постаті; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; виконує не більш як 20 % від загальної кількості тестів.
	2	Студент може усно відтворити кілька історичних термінів, явищ; повинен обрати правильний варіант відповіді (на рівні "так - ні"); частково визначає хронологічну послідовність подій; може самостійно знайти відповідь у тексті підручника; розрізняє окремі історичні події та явища без зв'язку між ними; виконує 20 % від загальної кількості тестів.
	3	Студент може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з історичними джерелами, слабо орієнтується в хронології подій; має лише загальне уявлення про історичну карту; не має сформованих умінь та навичок; виконує 30 % від загальної кількості тестів.

2. Середній

- 4 Студент має початковий рівень знань; описує історичні події без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити логіку та хронологію подій, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички роботи з підручником, картою, історичними документами; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує 45 % від загальної кількості тестів.
- 5 Студент знає більш як половину навчального матеріалу, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює історичні поняття, наводить приклади, знає основні дати; орієнтується в хронології; підтверджує висловлене судження одним - двома аргументами; здатен використовувати під час відповіді карти, схеми; відповіді непослідовні та нелогічні; виконує 55 % від загальної кількості тестів.

- 6 Студент самостійно дає більшість визначень, самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу, може поверхово аналізувати історичні події та явища і робити певні висновки; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, володіє хронологією подій; користується додатковими джерелами (хрестоматія, карта, журнально-газетні публікації, комп'ютерні програми, Інтернет); виконує 65 % від загальної кількості тестів.

3. Достатній

- 7 Студент правильно відтворює логіку історичних подій, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, аналізує явища, оцінює діяльність історичних постатей, наводить власні приклади на підтвердження висловлюваної думки; самостійно викладає матеріал теми, здатен з допомогою викладача скласти план реферату, виконати його та правильно оформити; самостійно користується додатковими джерелами історичної інформації; правильно використовує історичну термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує 75 % від загальної кількості тестів.

- 8 Студент має досить повні знання, вільно використовує навчальний матеріал в стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку; синхронізує історичні події; досконало володіє історичною та політичною картою; формулює та чітко аргументує власну думку, здатен на рецензію відповіді іншого студента; здатен опрацьовувати матеріал самостійно, вміє підготувати реферат та захищати його найважливіші положення; виконує 80 % від загальної кількості тестів.
- 9 Студент вільно оперує вивченим матеріалом, самостійно аналізує та систематизує історичні явища; знання може застосовувати у змінених, нестандартних ситуаціях; висловлює стандартну аргументацію при оцінці історико-політичних явищ; чітко тлумачить поняття; здатен самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, але потребує консультацій з викладачем; виконує прості творчі завдання; виконує 85 % від загальної кількості тестів.

4. Високий

- 10 Студент має глибокі та повні знання історичних подій, явищ, лідерів; може визначати тенденції та суперечності історичних процесів; робить аргументовані висновки; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно складає таблиці та схеми; вирішує творчі завдання; вільно орієнтується у нестандартних ситуаціях; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну; виконує 95 % від загальної кількості тестів.
- 11 Студент здатен самостійно вивчати матеріал; уміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень в практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний підготувати за підтримки викладача виступ на студентську наукову конференцію; самостійно знаходить інформацію (наукова історична література, мас-медіа, Інтернет, мультимедійні програми тощо); вільно оперує термінологією; вирішує проблемно- історичні завдання; самостійно виконує 100 % від загальної кількості тестів.

- 12 Студент має системні знання, вміє їх самостійно здобувати, представляє власні неординарні судження щодо історичних процесів та явищ; користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу історичних явищ; самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формах; активно використовує знання в практичній діяльності.

11. Методичне забезпечення

1. Програма нормативної навчальної дисципліни
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.

12. Рекомендована література

Базова (нормативна література, наявні в бібліотеці Університету підручники, навчальні посібники, задачники за погодженням з бібліотекою)

1. Кульчицький С.В. Історія України профільний рівень. Підручник для 11 класу. К.: Літера ЛТД, 2019. 288 с.
2. Кульчицький С.В. Історія України: Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту, акад. рівень. К.: Літера ЛТД, 2018. 256 с.
3. Магочій, П. Р. Історія України: науково-популярне видання. К.: Критика, 2007. 640 с.
4. Історія України (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Сорочинська Н. М., Гісем О.О. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2019. 240 с. (електронна версія книги). URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-11-klas-2019/04-istoriya-ukrainy-11-klas/978-966-10-5840-7-istoriya-ukrainy-11-klas-02-09.pdf>

5. Історія України (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. В.С. Власов, С.В.Кульчицький. Київ: Літера ЛТД, 2019. 256 с. (електронна версія книги). URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-11-klas-2019/04-istoriya-ukrainy-11-klas/litera-history-11-standart-Vlasov.pdf>

Допоміжна

(відсутні в бібліотеці Університету підручники, навчальні посібники, задачники, а також монографії, довідники, журнальні та газетні статті, інші джерела)

6. Адамовський В.І. Ешелони у вічність: депортації населення в першій половині ХХ ст. / Ін-т історії НАН України. Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д.Г., 2007. 184с.
7. Бойко О.Д. Україна: від путчу до Пуші (серпень-грудень 1991 р.): монографія. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2006. 224 с.
8. Бонь О. І. Історія України. Довідник. Збірник завдань у тестовій формі : посіб. для підготовки до ЗНО для учнів загальноосвітніх навч. закл. К.: «Грамота», 2016. 232 с.
9. Брецько Ф.Ф. Незалежна Україна: хроніка державотворчого процесу (1991-2009). Ужгород: Гражда, 2009. 264с.
10. Великий терор в Україні.«Куркульська операція» 1937–1938 рр. / Упоряд.: С. Кокін, М. Юнге. К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2010. Кн. 1 614 с.; Кн.2. 598 с.
11. Війна. Окупація. Пам'ять: Примусові робітники з України в окупованій Європі: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, м. Київ, 27 вересня 2012 р. / Ред. кол.: В.Ф. Солдатенко (голова). Упорядн.: Р.І. Пилявець, В.М. Яременко. Український інститут національної пам'яті; Ін-т історії України НАН України. К.: НВЦ «Пріоритети», 2012. 230 с.
12. Гетьман В.П. Як приймалась Конституція України. Нотатки учасника розробки Основного Закону України. К., 1996. 126 с.
13. Гісем О. В. Історія України : як вивчити найважливіші дати та події за три дні / О. В. Гісем. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2016. 27 с.

14. Головка В. Вторгнення. 2022. Широкомасштабна агресія Росії проти України; [відп. ред. В. А. Смолій]; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Інститут історії НАН України, 2023. 601 с.
15. Горак В.С. Українська гетьманська держава 1918 року у світлі споминів її сучасників. К.: ВД «Стилос», 2010. 200 с.
16. Даниленко В.М. «Українізація» 1920-30-х років: Передумови, здобутки, уроки. / НАН України; Інститут історії України. / В.А. Смолій (відп.ред.). К.: ПУ, 2003. 392с.
17. Дерейко І.І. Місцеві формування німецької армії та поліції у Райхскомісаріаті «Україна» (1941–1944 роки). Наук. ред. О. Г. Бажан. НАН України. Інститут історії України. /Дерейко І.І. К.: Інститут історії України, 2012.174 с.
18. Дзьобак В.В. Конфлікти в ОУН(Б) і їх вплив на український Рух Опору (1941-1944 рр.).К.: Видавничий дім "Інфоцентр", 2005.266 с.
19. Дзюба І.М. Інтернаціоналізм чи русифікація?. К: КМ Academia, 1998. 276 с.
20. Добржанський, О. В. Змагання за українську державність на Буковині (1914-1921 рр.): документи і матеріали. Чернівці : Чернівецька обласна друкарня, 2009. 512 с.
21. Дробот І.І. Український народ у другій світовій війні. Навч. посібник. К., 1998. 238 с.
22. Земерова, Т. Історія України. Таблиці та схеми. Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. 432 с.
23. Історія України : хрестоматія / Нац. акад. наук України, Ін-т історії України ; упоряд. В. М. Литвин ; [відп. ред. В. А. Смолій]. К. : Наукова думка, 2013. 1054 с.
24. Історія України від найдавніших часів до сьогодення: збірник документів і матеріалів / За заг. ред. А.П. Коцура, Н.В. Терс.Чернівці: Книги-XXI, 2008.1100 с.
25. Історія України. Хрестоматія: навч. посіб. для учнів старших кл. загальноосвітніх навч. закл./упоряд. В.І. Гусев [та ін.]. 2.вид., доп. К.: Вища школа, 2005. 415 с.
26. Історія України: Новітня доба : навч. посіб. / [В. М. Литвин та ін.] ; за ред. акад. НАН України В. М. Литвина. К.: Академвидав, 2012. 479 с.

27. Історія українського парламентаризму: від допарламентських форм організації політичного життя до сьогодення /кер. авт. кол. В.А. Смолій. НАН України. Ін-т історії України. К.: Вид-во «Дніпро», 2010. 636 с.
28. Касьянов Г.В. Україна 1991-2007: нариси новітньої історії. К.: Наш Час, 2008. 427 с.
29. Кентій А.В. Війна без пощади і милосердя: Партизанський фронт у тилу вермахту в Україні (1941-1944). / Центральний держ. архів громадських об'єднань України. К.: Генеза, 2005. 408 с.
30. Ключко Р. Невидима битва. Як дисиденти боролися за незалежність України. Київ: Віхола, 2023. 288 с.
31. Козицький А. Кремлівська брехня про Голодомор 1932-1933 рр. в Україні. Львів : Література та мистецтво, 2023. 264 с.
32. Корогодський Р. Брама світла. Шістдесятники. Л.: Видавництво Українського католицького ун-ту, 2009. 656с.
33. Кость С. А. Антиукраїнський голодомор 1932-1933 років (причини і наслідки, уроки і медійний дискурс) : навч. посіб.; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 425 с.
34. Кравчук О. М. Директорія УНР у Вінниці у грудні 1918 р.: Документи і матеріали. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 268 с.
35. Кривець Н.В. Українсько-німецькі відносини: політика, дипломатія, економіка. 1918-1933 рр. / НАН України. Ін-т історії України. К.: Ін-т історії України, 2008. 322 с.
36. Кульчицький С. Червоний виклик: історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. К.: Темпора, 2013. Кн. 1. 2013. 503 с.; Кн. 2. 2013. 627 с.; Кн. 3. 2013. 386 с.
37. Кульчицький С.В. XX з'їзд КПРС – переломний пункт в історії радянського комунізму. Український історичний журнал. 2006. № 2. С. 106-129.
38. Кульчицький С.В. Голодомор 1932-1933 рр.: механізми сталінського терору / Кульчицький С.В. Український істор. журнал. 2007. №4. С.4-26.

- 39.Литвин В. М. Україна у війнах і революціях ХХ століття. 1914–1945 роки. Закономірності національного державотворчого процесу / Відп. ред. В.А. Смолій. НАН України. Ін-т історії України. К.: Наукова думка, 2012. 399 с.
- 40.Лобода М. К. Трудові ресурси у важкій промисловості України під час нацистської окупації та у відбудовний період (1941-1950). Наук. ред. О.Лисенко. НАН України. Інститут історії України. К.: Ін-т історії України, 2012. 206 с.
- 41.Марочко В. Голодомор 1932-1933 років в Україні: Хроніка / НАН України. Інститут історії України. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 294 с.
- 42.Нариси історії української революції 1917-1921 років / Ред. кол.: В.А. Смолій (голова); В.Ф. Верстюк (керівн.). НАН України. Інститут історії України. Кн. 2.- К.: НВП «Видавництво “Наукова думка” НАН України», 2012. 464 с.
- 43.Нариси повсякденного життя радянської України в добу непу (1921-1928 рр.): Колективна монографія / Відп. ред. С.В. Кульчицький. НАН України. Інститут історії України. [Кн. 1], ч. 1. К.: Ін-т історії України НАН України, 2010. 445 с.
- 44.Народний Рух України: історія, ідеологія та політична еволюція (1989-2009): Матеріали круглого столу, присвяченого 20-ій річниці створення Народного Руху України за перебудову (Київ, 22 вересня 2009 р.) К.: Ін-т історії України, 2010. 156 с.
- 45.Новітня історія України у спогадах, щоденниках і приватному листуванні. Історія України. Акад. рівень. 11 клас. Київ : Ред. газ. гуманітар. циклу, 2013. 95 с.
- 46.Падалка С.С. Приватизація в Україні: перші підсумки та уроки (1991-2009). К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 362 с.
- 47.Пиріг Р. Українська гетьманська держава 1918 року. Історичні нариси / Пиріг Р./ НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2011. 336 с.
- 48.Реєнт О. П. Славетна Україна. Битви та повстання імперської доби і визвольні змагання 1917-1921 років. Київ : Арій, 2023. 271 с.
- 49.Релігійна політика в Україні у 1960-х–1980-х роках і сучасна практика міжконфесійних відносин. / П. М. Бондарчук, В. М. Даниленко, В. О. Крупина, О. Н. Кубальський; відп. ред. В. М. Даниленко. К.: Ін-т історії України НАН України, 2010. 210 с.

50. Савченко В.А. Павло Скоропадський – останній гетьман України. Х.: Фоліо, 2008. 380 с.
51. Соловійова В.В. Дипломатична діяльність українських національних урядів 1917-1921 рр.: Монографія. К.: Ін-т історії України НАН України, 2006. 394 с.
52. Україна в добу «Великого терору»: 1936-1938 роки. / Авт.-упоряд.: Ю. Шаповал [та ін.]. К.: Либідь, 2009. 544 с.
53. Україна в Другій світовій війні: погляд з ХХІ століття. Історичні нариси. / НАН України. Ін-т історії України. К.: НВП «Вид-во «Наукова думка, НАН України», 2010. Кн. 1. 735 с.
54. Українське радянське суспільство 30-х рр. ХХ ст.: нариси повсякденного життя / Відп. ред. С. В. Кульчицький. НАН України. Ін-т історії України. К.: Інститут історії України, 2012. 786 с. (З історії повсякденного життя в Україні)
55. УНР та ЗУНР: становлення органів влади і національне державотворення (1917-1920 рр.): [монографія] / П. Гай-Нижник. К.: ЩеК, 2010. 304 с.
56. Хроніка української революції 1917-1921 рр. Наук.-довід. вид. Ч. 2: 1919-1921 рр. / Авт. кол.: В. Верстюк (кер. авт. кол.). НАН України. Ін-т історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 550 с.
57. Хроніка української революції 1917-1921 рр. Наук.-довід. вида. Ч. 1: 1917-1918 рр. / Авт. кол.: В. Верстюк (керівник). НАН України. Інститут історії України. К.: Ін-т історії України, 2021. 532 с.
58. Цвілюк С.А. Трагедія нескореної нації: політичний і національний терор України в період сталінського тоталітаризму. 2-ге вид., доп. О.: Астропринт, 2008. 264с.
59. Цвілюк С.А. Українізація України: тернистий шлях національно-культурного відродження за доби сталінізму: монографія. Вид 2-ге, переробл. й доп. О.: Астропринт, 2009. 384с.
60. Чикаленко Є. Щоденник (1918-1919). Передмова та примітки Т.Осташко. К.: Темпора, 2011. 424 с.
61. Юсим Р. Відгук пам'яті. Світлини з України. 1960-1980. К.: Адеф-Україна, 2023. 320 с.

62. Яблонський В.М. Від влади п'ятьох до диктатури одного: Історико-політичний аналіз Директорії УНР / Київський держ. лінгвістичний ун-т. К.: Альтерпрес, 2001. 160 с.
63. Якубова Л. Україна та українці в світоглядній матриці «руського мира». Аналітична записка / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Ін-т історії України. К.: Інститут історії України, 2023. 72 с. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0017970